

Київський університет імені Бориса Грінченка
Інститут філології
Кафедра світової літератури

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор
з науково-методичної
та навчальної роботи

О.Б. Жильцов

2019 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Світова література: Історія зарубіжної літератури

для студентів

спеціальності: 035 Філологія
освітнього рівня: першого (бакалаврського)
освітньої програми: Мова і література (англійська)
освітньої програми: Мова і література (німецька)
освітньої програми: Мова і література (італійська)
освітньої програми: Мова і література (іспанська)
освітньої програми: Мова і література (французька)
спеціалізації: 035.04 Германські мови та літератури (переклад включно)
спеціалізації : 035.05 Романські мови і літератури (переклад включно)

Київ-2019

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА Ідентифікаційний код 02136354 Начальник відділу моніторингу якості освіти	
Програма №	24/46/19
(підпис)	(прізвище, ініціал)
«	2019 р.

Розробники: *Ю.І. Ковбасенко*, завідувач кафедри світової літератури,
 професор кафедри світової літератури,
 кандидат філологічних наук, професор;
Г. В. Бітківська, доцент кафедри світової літератури,
 кандидат педагогічних наук, доцент.
Н. О. Ліхоманова, доцент кафедри світової літератури,
 кандидат філологічних наук.

Викладачі: *Ю.І. Ковбасенко*, завідувач кафедри світової літератури,
 професор кафедри світової літератури,
 кандидат філологічних наук, професор;
Г. В. Бітківська, доцент кафедри світової літератури,
 кандидат педагогічних наук, доцент;
Т. А. Динниченко, старший викладач кафедри світової літератури,
 кандидат філологічних наук, доцент.
Н. О. Ліхоманова, доцент кафедри світової літератури,
 кандидат філологічних наук.

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри світової літератури
 Протокол від 09 січня 2019 року № 1
 Завідувач кафедри _____ (Ю.І. Ковбасенко)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої (професійної) програми: Мова і література
 (англійська), Мова і література (німецька), Мова і література (італійська), Мова і література
 (іспанська), Мова і література (французька) _____ 2019 р.

Гарант освітньої (професійної) програми (керівник проектної групи)
 _____ (В.В. Якуба)
 _____ (О.В. Шапочкіна)
 _____ (С. Дель Гаудіо)
 _____ (Ю.Г. Підпригора)
 _____ (О.Г. Мікіна)

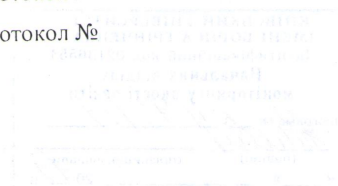
Робочу програму перевірено

_____ 2019 р.

Заступник директора Інституту філології
 з науково-методичної та навчальної роботи _____ (Заяць Л.І.)

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» __20__ р., протокол №
 на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» __20__ р., протокол №
 на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» __20__ р., протокол №
 на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» __20__ р., протокол №

ЗМІСТ

1. Опис навчальної дисципліни
2. Мета та завдання навчальної дисципліни
3. Результати навчання за дисципліною
4. Структура навчальної дисципліни
5. Програма навчальної дисципліни
6. Контроль навчальних досягнень
7. Навчально-методична картка дисципліни
8. Рекомендовані джерела

Модуль 1

Основні

Додаткові

Модуль 2

Основні

Додаткові

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	заочна
Світова література: Історія зарубіжної літератури		
Вид дисципліни	обов'язкова	
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська	
Загальний обсяг кредитів/годин	4/120	
Курс	1	1
Семестр	2	2
Кількість змістових модулів з розподілом	4	4
Обсяг кредитів	4	4
Обсяг годин, у тому числі:	120	120
Аудиторні	56	16
Модульний контроль	8	-
Семестровий контроль	-	-
Самостійна робота	56	104
Форма семестрового контролю	залік	залік

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета дисципліни – розкрити закономірності світового літературного процесу в добу Античності, Середньовіччя та Відродження, національну своєрідність літературних процесів у різних країнах Європи, художні особливості творчості письменників зазначеного періоду.

Завдання курсу:

- формування компетентностей у студентів освітньої програми

Мова і література (англійська):

ЗК 2 світоглядна компетенція здатність до критичного мислення й ціннісно-світоглядної реалізації особистості

ЗК 5 громадянська компетенція цінування та повага різноманітності та мультикультурності

ЗК 11 комунікативна компетенція: увага до відмінностей та впливу культури (здатність до культурної чутливості та здатності ідентифікувати і вживати різні способи спілкування з представниками інших культур).

ФК 6 літературознавча компетенція (основні тенденції розвитку і своєрідність мовно-літературного процесу, зміст естетичних теорій, методів, напрямів, стилів і жанрів літератури, історії зарубіжної літератури, фольклору; література та дійсність, генезис і функція літератури, зміст і форма в літературі, критерій художності, літературний процес, літературний стиль, художній метод в

літературі; образ, ідея, тема, поетичний рід, жанр, композиція, поетична мова, ритм, вірш, фоніка в їх стильовому значенні)

ФК 17 країнознавча компетенція (знання студентів про культуру країни, мова якої вивчається; володіння студентами особливостями мовленнєвої та немовленнєвої поведінки носіїв мови в певних ситуаціях спілкування)

Завдання курсу:

- формування компетентностей у студентів

освітньої програми: Мова і література (німецька)
освітньої програми: Мова і література (італійська)
освітньої програми: Мова і література (іспанська)
освітньої програми: Мова і література (французька)

Загальні компетентності (ЗК)	ЗК 1 ЗК 3 ЗК 4 ЗК 5 ЗК 6 ЗК 8 ЗК 9 ЗК 10 ЗК 11 ЗК 12 ЗК 13 ЗК 14 ЗК 15	<p>– здатність усно й письмово спілкуватися українською мовою як державною в усіх сферах суспільного життя, зокрема у професійній діяльності.</p> <p>– здатність до критичного мислення й ціннісно-світоглядної реалізації особистості.</p> <p>– уміння застосовувати отримані теоретичні знання у практичних ситуаціях.</p> <p>– здатність учитися впродовж життя й оволодівати сучасними знаннями, уміння ефективно планувати й розподіляти свій час.</p> <p>– здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.</p> <p>– уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.</p> <p>– навички використання інформаційних і комунікаційних технологій, зокрема для вирішення стандартних завдань професійної діяльності.</p> <p>– здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.</p> <p>– здатність діяти із соціальною відповідальністю, розуміти основні принципи буття людини, природи, суспільства.</p> <p>– здатність адаптуватися до нових ситуацій та генерувати нові ідеї.</p> <p>– здатність працювати в команді та автономно.</p> <p>– формування лідерських якостей.</p> <p>– толерантність, увага до відмінностей та впливу різних культур і традицій інших країн.</p>
Фахові компетентності спеціальності (ФК)	ФК 1 ФК 4 ФК 10	<p>– філологічна компетентність: здатність вільно орієнтуватися в різних лінгвістичних напрямках і школах, володіння методами наукового аналізу і структурування мовного й літературного матеріалу з урахуванням класичних і новітніх методологічних принципів.</p> <p>– проектна компетентність: здатність планувати, організовувати, здійснювати і презентувати прикладне дослідження в галузі іспанської філології.</p> <p>– усна мовленнєва компетентність: знання тематичної лексики, засобів вираження структурної організації тексту та лексичних засобів вираження комунікативної інтенції; уміння вести діалог, побудований на реальній або симульованій ситуації та вільно вести розмову з носіями мови; здатність</p>

ФК 11	<p>викладати свою думку відповідно до певних комунікативних ситуацій з дотриманням параметрів комунікативно-стилістичної доцільності та мовної правильності; володіння експресивними, емоційними, логічними засобами мови та здатність спрямовувати їх для досягнення запланованого прагматичного результату.</p>
ФК 14	<p>– писемна мовленнєва компетентність: знання тематичної лексики, засобів вираження структурної організації тексту та лексичних засобів вираження комунікативної інтенції; здатність викладати свою думку відповідно до певних типів тексту з дотриманням параметрів комунікативно-стилістичної доцільності та мовної правильності; уміння створювати текст певного типу (лист читача, офіційний лист, рецензія, коментар) обсягом 150-200 слів; володіння експресивними, емоційними, логічними засобами мови та здатність спрямовувати їх для досягнення запланованого прагматичного результату.</p>
ФК 15	<p>– лінгвокраїнознавча компетентність: володіння фоновими знаннями про культуру країни, мова якої вивчається, про національно-культурні особливості соціальної і мовленнєвої поведінки носіїв мови: їх звичаїв, етикету, соціальних стереотипів, історії та культури, а також способів використання цих знань в процесі спілкування; володіння студентами особливостями мовленнєвої та немовленнєвої поведінки носіїв мови в певних ситуаціях спілкування.</p>
ФК 16	<p>– перекладацька компетентність: володіння термінологічними, лексичними, синтаксичними та морфологічними нормами іспанської мови та уміння її застосовувати у процесі різних видів перекладу; сукупність компетенцій, необхідних фахівцю для здійснення мовного посередництва як в усній, так і в письмовій формі; здатність визначати текстуальні риси у різних сферах комунікації; обізнаність з тим, про що йдеться в конкретному тексті, у конкретній ситуації мовлення; володіння комп'ютерними технологіями, володіння електронними словниками, вміння критично оцінювати знайдену інформацію; здатність мобілізувати компетенції, отримані зі своєї основної спеціальності і суміжних дисциплін, і успішно застосовувати їх в процесі перекладу професійно орієнтованих текстів.</p>
ФК 17	<p>– літературознавча (глибокі знання та розуміння в галузі літературознавства): знання про основні тенденції розвитку і своєрідність мовно-літературного процесу, зміст естетичних теорій, методів, напрямів, стилів і жанрів літератури, історії зарубіжної літератури, фольклору. Розуміння основних проблем теорії літератури: література та дійсність, генезис і функція літератури, зміст і форма в літературі, критерій художності, літературний процес, літературний стиль, художній метод в літературі; проблем поетики: образ, ідея, тема, поетичний рід, жанр, композиція, поетична мова, ритм, вірш, фоніка в їх стильовому значенні.</p> <p>– літературознавчо-критична: здатність осмислювати мистецтво слова як систему систем, розуміти еволюційний шлях розвитку світового літературознавства.</p>

3. Результати навчання за дисципліною

**Програмні результати навчання
для студентів освітньої програми**

Мова і література (англійська):

ПРН 6 Знання та розуміння літературознавчих понять, основних етапів розвитку літератури, її суспільної ролі, основних етапів життєвого і творчого шляху письменників, історичних ознак понять народності літератури, художнього образу, зарубіжної художньої літератури як культурної та мовної цілісності, жанрово-стилістичних особливостей творів мовою оригіналу та ознак їх перекладів

ПРН 12 здатність досліджувати поетику оригінального і перекладного тексту, з'ясовувати властивості мови літературного твору, засоби художньої виразності, жанрові різновиди, особливості образної системи, визначати стиль художнього твору та індивідуальний стиль письменника, виокремлювати змістові домінанти тексту, здійснювати власну інтерпретацію художнього твору, визначати художню своєрідність творів і творчості письменника загалом, послуговуючись системою основних понять і термінів літературознавства

ПРН 17 Здатність осмислювати мистецтво слова як систему систем, розуміти еволюційний шлях розвитку світового літературознавства

- Програмні результати навчання для студентів**

освітньої програми: Мова і література (німецька)
освітньої програми: Мова і література (італійська)
освітньої програми: Мова і література (іспанська)
освітньої програми: Мова і література (французька)

Знання та розуміння	<p>ПРН 1</p> <p>ПРН 3</p> <p>ПРН 4</p>	<p>– знання та розуміння новітніх лінгвістичних і літературознавчих теорій та їх інтерпретацій.</p> <p>– знання та розуміння літературознавчих понять, основних етапів розвитку літератури, її суспільної ролі, основних етапів життєвого і творчого шляху письменників, виявляти знання історичних ознак понять народності літератури, художнього образу; основних ознак силабо-тонічної системи віршування.</p> <p>– розуміння зарубіжної художньої літератури як культурної та мовної цілісності, мистецтва слова, усвідомлення національної своєрідності літературного процесу.</p>
Застосування знань та розуміння	<p>ПРН 11</p> <p>ПРН 12</p>	<p>– здатність реалізовувати основні управлінські функції аналізу, організації, контролю, самоконтролю в процесі організаційно-методичної, навчально-методичної, науково-дослідної, виховної та інших видів діяльності.</p> <p>– здатність складати різні види планів для організації процесу навчання іноземною мовою.</p>

	ПРН 13	– здатність конструювати особистий освітній продукт. – уміння визначати художню своєрідність творів і творчості письменника загалом, послуговуючись системою основних понять і термінів літературознавства.
	ПРН 15	
	ПРН 16	
Формування суджень	ПРН 17	– оцінювати власну навчальну та науково-професійну діяльність, будувати і втілювати ефективну стратегію саморозвитку та професійного самовдосконалення.
	ПРН 18	– цінувати різноманіття та мультикультурність світу й керуватися у своїй діяльності сучасними принципами толерантності, діалогу та співробітництва.
	ПРН 19	– оцінювати й критично аналізувати соціально, особистісно та професійно значущі проблеми і пропонувати шляхи їх вирішення, аргументуючи власну точку зору. – дотримуватися правил академічної доброчесності.

4. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план для денної форми навчання

№ п/п	Назви змістових модулів, тем	Розподіл годин між видами робіт							
		Усього	Аудиторних					Самостійна Робота	М-контроль
			Лекції	Семинарські	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні		
Змістовий модуль I. Історія зарубіжної літератури Стародавньої Греції									
1	Вступ. Загальна характеристика та періодизація давньогрецької літератури.		2	-	-	-	-	4	
2	Давньогрецький епос				2	-	-	-	
3	Давньогрецька лірика				2	-	-	-	
4	Давньогрецька драма. Арістотель про теорію драми.		2		-	-	-	10	
5	Еллінська трагедія. Творчість Есхіла.				2	-	-	-	
6	Творчість Софокла і Евріпіда				2	-	-	-	
7	Еллінська комедія				2	-	-	-	
8	Еллінський роман. Лонг. “Дафніс і Хлоя”				2	-	-	-	8
Змістовий модуль II. Історія зарубіжної літератури Стародавнього Риму									
9	Загальна характеристика та періодизація давньоримської літератури.		2	-	-	-	-	4	

10	Давньоримський театр. Плавт. Теренцій.		-	-	2	-	-	-	
11	Римська лірика.				2	-	-	-	
12	Вергілій. «Енеїда». Антична література та світовий культурний процес		2		-	-	-	10	
13	Вергілій. «Енеїда».				2	-	-	-	
14.	Давньоримський роман.Петроній. Апулей				2	-	-	-	2
Змістовий модуль III. Література європейського Середньовіччя									
15.	Вступ. Специфіка Середньовіччя як історичної і культурної доби		2						
16-22	Особливості розвитку літератури європейського Середньовіччя		2		10			14	2
Змістовий модуль IV. Література європейського Відродження									
23.	Специфіка Відродження як історичної і культурної доби		2						
25-28	Особливості розвитку літератури європейського Відродження		2		10			14	2
Разом за навчальним планом		120	56	16	40	-		56	8

Тематичний план для заочної форми навчання

№ п/п	Назви змістових модулів, тем	Розподіл годин між видами робіт							
		Усього	Аудиторних					Самостійна Робота	М-контроль
			Лекції	Семинарські	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні		
Змістовий модуль I. Історія зарубіжної літератури Стародавньої Греції									
1	Вступ. Загальна характеристика та періодизація давньогрецької літератури.		1					4	
2	Давньогрецький епос			2					
3	Давньогрецька лірика							6	
4	Давньогрецька драма. Арістотель про теорію драми.			2					
5	Еллінська трагедія. Творчість Есхіла.							4	
6	Творчість Софокла і Евріпіда							6	
7	Еллінська комедія							6	
8	Еллінський роман. Лонг. “Дафніс і Хлоя”							6	
Змістовий модуль II. Історія зарубіжної літератури Стародавнього Риму									
9	Загальна характеристика та періодизація давньоримської літератури.							6	
10	Давньоримський театр. Плавт. Теренцій.			2				6	
11	Римська лірика.							6	
12	Вергілій. «Енеїда». Антична література та світовий культурний процес			2				10	

13	Вергілій. «Енеїда».							6	
14.	Давньоримський роман.Петроній. Апулей							6	
Змістовий модуль III. Література європейського Середньовіччя									
15.	Вступ. Специфіка Середньовіччя як історичної і культурної доби		1					6	
16-22	Особливості розвитку літератури європейського Середньовіччя			2				6	
Змістовий модуль IV. Література європейського Відродження									
23.	Специфіка Відродження як історичної і культурної доби			2				10	
25-28	Особливості розвитку літератури європейського Відродження			2				10	
Разом за навчальним планом		120	2	14				104	

Програма навчальної дисципліни

Модуль 1

Лекція 1. Вступ. Загальна характеристика і періодизація античної літератури. Давньогрецький епос (2 год.)

Антична література: хронотоп, періоди, домінуючі риси, головні постаті. Загальна характеристика та періодизація давньогрецької літератури.

Еллінський фольклор і міфотворчість. Основні цикли (кікли) еллінських міфів та їхній вплив на літературу.

Загальна характеристика архаїчного періоду еллінської літератури. «Гомерівське питання». Гомер. «Іліада»: історична основа, проблематика, система образів, художні особливості. Гомер. «Одіссея»: проблематика, система образів, художні особливості.

Дидактичний епос. Гесіод. Поема «Роботи і дні»: проблематика, система образів, художні особливості.

Езоп – легендарний античний байкар. Його роль у розвитку жанру байки у всесвітній літературі.

Пародійний епос. «Батрахоміомахія» як пародійна паралель до «Іліади». Питання про авторство «Батрахоміомахії».

Основні поняття: «антична література», «еллінська література», «елліністичний період еллінської літератури», «аттичний період античної літератури», «міфологічний кікл», «гомерівське питання», «формульний стиль», «ретардація»; «дидактичний епос», «езопова мова» і дидактичний епос, «пародійний епос».

Еллінська лірика, її провідні жанри та найголовніші представники.

Особливості творчості Сапфо. Особливості творчості Алкея. Особливості творчості Архілоха. Особливості творчості Тиртея. Особливості творчості Алкмана. Особливості творчості Анакреонта.

Основні поняття: «мелос», «монодична лірика», «сольна лірика», «хорова лірика», «ямби», «елегія», «ембатерія», «пеан», «дифірамб».

Лекція 2. Давньогрецька драма. Арістотель про теорію драми (2 год.)

Походження та особливості еллінської драми. «Поетика» Арістотеля і теорія драми (зокрема – поняття «катарсис», «мімезис»).

Еллінська трагедія. «Батько трагедії» Есхіл. Проблематика, система образів, літературне відлуння трагедії «Прометей прикутий». Історико-міфологічні ферменти трагедії «Перси» та трилогії «Орестея».

Софокл. Проблематика, система образів, літературне відлуння трагедій «Едіп-цар/тиран» і «Антігона».

Еврипід. Проблематика, композиція, система образів, літературне відлуння трагедії «Медея» й «Іпполіт».

Еллінська комедія: джерела та особливості. Найвидатніші еллінські комедіографи та їхні найвідоміші твори.

Рання («політична») аттична комедія. Арістофан. Проблематика, система образів комедій «Лісістрата», «Хмари», «Жаби», «Вершники».

Пізня («сімейно-побутова») аттична комедія. Менандр. Загальна характеристика комедії «Третейський суд» і «Відлюдник».

Еллінська література доби римського панування. Плутарх. Нарис життя та особливості творчості. Загальна характеристика «Порівняльних життєписів».

Основні поняття: «драма», «катарсис», «мімезис», «трагедія», «комедія», «рання аттична комедія», «пізня аттична комедія», «буколіка».

Практичні заняття:

1. Давньогрецький епос
2. Давньогрецька лірика
3. Еллінська трагедія. Творчість Есхіла.
4. Творчість Софокла і Еврипіда
5. Еллінська комедія
6. Еллінський роман. Лонг. “Дафніс і Хлоя”

Модуль II.**Лекція 3. Загальна характеристика та періодизація давньоримської літератури. (2 год.)**

Періодизація та особливості та давньоримської літератури, вплив на неї еллінської культури.

Римська драма. Тит Макцій Плавт. Композиція, проблематика та система образів комедії «Скарб». Особливості конфлікту комедії «Псевдол».

Публій Теренцій Афр. Композиція, проблематика та система образів комедії «Свекруха». Специфіка образної системи комедії «Брати».

Основні поняття блоку: «тогата», «паліата», «контамінація».

Загальна характеристика римської літератури кінця Республіки. Діяльність гуртка неотериків. Особливості творчості Катулла.

Період становлення Імперії або «доба Августа» - «золота доба» давньоримської літератури. Діяльність гуртка Мецената.

Овідій. Нарис життя та особливості творчості. Лірика. Поєми. Художні особливості «Метаморфоз».

Горацій. Нарис життя та особливості творчості. «Послання до Пізонів» та ода «До Мельпомени» («Пам’ятник»), їхнє відлуння в світовій літературі.

Основні поняття блоку: «алюзія», «бурлеск»; «заангажована література», «інтертекст», «літературне відлуння», «меценатство», «неготіум», «неотерики», «отіум», «ремінісценція», «травестія», «artpoetica».

Лекція 4. Вергілій. «Енеїда». Антична література та світовий культурний процес (2 год.)

Вергілій. Нарис життя та особливості творчості. «Буколіки», «Георгіки»: загальна характеристика. «Енеїда»: творча історія, проблематика, система образів, літературне відлуння. Вергілій і Гомер. Концепція Вергілія та її втілення у «Енеїді» (книга 6, уривок від слів «Інші зуміють...» до слів «...мечем підкорять гордовитих»). Питання про головного героя “Енеїди”.

“Енеїда” Вергілія і “Вергилиева “Энеида”, на малоросійський язык перелицованная” І.Котляревського: компаративний аналіз.

Причини травестування І.Котляревським Вергілієвої „Енеїди”.

Схилок античної літератури. Пізній античний роман. Лонг. Психологічний пасторальний (буколістичний) роман «Дафніс і Хлоя»: стилістичні особливості, проблематика, система образів.

Апулей. Роман «Золотий віслик»: загальна характеристика.

Загальна характеристика античної літератури, її історичне значення. Найвидатніші українські перекладачі античних авторів.

Основні поняття теми:

«алегорія», «буколіка», «культурне відлуння», «літературні впливи та запозичення», «пастораль», «твір-донор», «твір-реципієнт»

Практичні заняття:

7. Давньоримський театр. Плавт. Теренцій.
8. Римська лірика.
9. Вергілій. «Енеїда».
10. Давньоримський роман. Петроній. Апулей

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ III

Історія зарубіжної літератури Середньовіччя

Лекція 5 (2 год)

ВСТУП. Специфіка Середньовіччя як історичної і культурної доби. Загальна характеристика літератури раннього Середньовіччя. Загальна характеристика літератури зрілого Середньовіччя

Частина 1. Середньовічна література: хронологічні межі та періодизація. Загальна характеристика літератури раннього Середньовіччя: латинська література («учена» література латиною) і народно-поетична література.

Народний епос раннього Середньовіччя. Героїчні та фантастичні саги. Кельтські саги (скели) про Кухуліна. Поєднання міфологічних і казкових рис в образі Кухуліна. Художні особливості ірландських скел.

Англосаксонська епічна поезія: «Поема про Беовульфа». Борхес про історію знахідки та публікацію поеми, основні сюжетні колізії, особливості композиції. Український переклад поеми Оленою О'Лір. Сучасні підходи до вивчення поеми.

Основні поняття: раннє Середньовіччя, зріле, або високе Середньовіччя, народний епос, саги, скели, поезія скальдів, кенінги, хейті.

Література:

1. Абельяр П. Історія моїх страждань. Утішне послання до друга. Листування Абельяра й Елоїзи. Ісповідь Віри Елоїзи / П'єр Абельяр ; пер. з лат. Ростислава Паранька. — Львів : Літопис, 2004. — 136 с.
2. Беовульф / із англосаксон. мови розміром оригіналу переклала Олена О'Лір ; наук. ред. Катерина Шрей і Олег Фешовець. — Львів : Астролябія, 2012. — 206, [1] с. : іл.
3. Бой Кухуліна с Фердиадом. Смерть Кухуліна . Преследование Диармайда и Грайне // Исландские саги. Ирландский эпос / Библиотека всемирной литературы. — Т. 8. — М., 1973. — С. 607–633; 652–663; С. 718–794.
4. Ірландська середньовічна лірика / Пер. Ю. Винничука // Всесвіт. — 1992. — №3–4. — С. 134–138.
5. Смирнов А.А. Древнеирландский эпос // Исландские саги. Ирландский эпос . — С. 547–564.
6. Качуровський І.В. Острів фантастів... // Качуровський І.В. Генерика і архітектоніка. — К., 2005. — С. 40–50.
7. Стеблин-Каменский М.И. Мир саги: Становление литературы. — Л., 1984. — 246 с.
8. Макферсон Дж. Поэмы Оссиана. — Л., 1983.
9. Борхес Х. Л. Наставления. — СПб, 2005.
10. <http://kuzmenko.org.ua/lithistories/medieval>
11. <http://www.norse.narod.ru> – (скандинавська л-ра, рос.).

Частина 2. Тематичне розмаїття літератури зрілого Середньовіччя: релігійна література, рицарська література, міська література.

Система жанрів рицарської літератури: героїчний епос, куртуазна лірика, рицарський роман.

Основні зразки героїчних епосів: французький героїчний епос «Пісня про Роланда», іспанський героїчний епос «Пісня про мого Сіда», німецький героїчний епос «Пісня про Нібелунгів».

Куртуазія як культурний феномен. Походження терміна. Південна і північна моделі куртуазії. Відображення куртуазії в літературі. Куртуазна лірика: основні поетичні школи (поезія трубадурів, поезія труверів, поезія міннезінгерів) та їхні художні відкриття..

Рицарський роман: виникнення жанру, спільне і відмінне з героїчним епосом, основні цикли, тексти, художні особливості. Михайлов А. про рецепцію середньовічних легенд у європейській літературі.

Роман про Трістана та Ізольду: версії, що збереглися, реконструкція Жозефа Бедьє. Середньовічні культурні реалії в романі, стосунки васал – сюзерен та куртуазні стосунки. Основна проблематика та система образів роману. Основні сюжетні колізії. Художні особливості «Роману про Трістана та Ізольду», його літературне відлуння, причини популярності сюжету. Інтерпретація легенди Лесею Українкою («Ізольда Білорука»).

Основні поняття: героїчний епос, тирада (лесса), тонічний вірш, алітерація, куртуазія, куртуазна лірика, поезія трубадурів, поезія труверів, поезія міннезінгерів, рицарський роман, авентюра.

Література:

1. Пісня про Роланда
2. Пісня про мого Сіда
3. Пісня про Нібелунгів
4. Пісні трубадурів / Перекл. М. Терещенко // Сузір'я французької поезії: В 2 т. — Т. 1. — К., 1971.
5. Поезія міннезінгерів / Перекл. Л. Первомайський // Первомайський Л. Твори: В 7 т. — Т. 6. — К., 1978.
6. Фогельвайде Вальтер фон дер. Поезії / Перекл. П. Тимочко // Всесвіт. — 1999. — № 7. — с. 81–89.
7. Роман про Трістана та Ізольду. — К., 1992.
8. Мегела, І.П. Література європейського середньовіччя : курс лекцій / Іван Мегела ; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка, Ін-т філології, Каф. заруб. літ. — Київ : Вид. дім Д. Бураго, 2016. — 409, [1] с.
9. Мелетинский Е. М. Средневековый роман: происхождение и классические формы. — М.: Наука, 1983. — 362 с.
10. Михайлов А.Д. Французский рыцарский роман и вопросы типологии жанра в средневековой литературе. — М., 2006.
11. Михайлов А.Д. Средневековые легенды и западноевропейские литературы. — М.: Языки славянской культуры, 2006. — 264 с.
12. Преследование Диармайда и Грайне // Исландские саги. Ирландский эпос / Библиотека всемирной литературы. — Т.8. — М., 1973. — С. 718–794.
13. Рихло П. В. Німецькі драматичні інтерпретації легенди про Трістана та Ізольду/П.В. Рихло // Питання літературознавства. – 1995. – Вип. 2. – С. 16-30.
14. Ружмон Дені де. Любов і західна культура/ Пер. з франц. Ярина Тарасюк — Львів: Літопис, 2000. — 304 с.
15. Кретьен де Труа // Зюмтор П. Опыт построения средневековой поэтики. — М., 2003. —

С. 489–497.

16. Цебрій І. В. Героїчне Середньовіччя в театральних образах : [посіб. для студентів ВНЗ : у 2-х кн.] / [редагування драматичних творів та авт. комент. до них] Ірина Цебрій. — Полтава : ПНПУ, 2014. — 287 с.

Практичне заняття 11

Героїчний епос раннього Середньовіччя (2 год)

Практичне заняття 12.

“Пісня про Роланда” як вершина французького героїчного епосу (2 год)

Практичне заняття 13

Пісня про Нібелунгів (2 год)

Практичне заняття 14

Рицарський роман як новий жанр середньовічної літератури (2 год)

Лекція 6 (2 год)

Міська література. Творчість Данте

Культура середньовічного міста як передумова виникнення міської літератури.

Жанрове й тематичне розмаїття міської літератури: фаблію, шванк; тваринний епос («Роман про Ренара»), алегорична поема («Роман про Троянду»), міська лірика й драматургія.

Огляд життя і творчості Данте. Збірка «Нове життя», виявлення в ній традицій «солодкого нового стилю», жанрові ознаки сонету. Возвеличення в образі Беатріче якостей земної жінки до Мадонни.

Античні й середньовічні джерела «Божественної комедії». Жанрова своєрідність твору, його зв'язок із жанром видіння. Композиція поеми, символіка чисел у творі. Данте про сенс твору в листі до Канграде делла Скала (буквальний, алегоричний, моральний і аналогічний рівні).

Всесвітнє значення поеми Данте. І. Франко про Данте і його поему. Основні переклади «Божественної комедії» українською мовою.

Основні поняття: міська література, «солодкий новий стиль», сонет, терцина.

Література:

1. Из „Роману про Троянду” // Сузір'я французької поезії / Пер. і переспів М. Терещенка. — К.: Дніпро, 1971.
2. Роман про Ренара / Переспів з давньофранцузької В. Коптілова // Всесвіт. — 2001. — № 1–2. — С. 124–136.
3. Данте. Божественна комедія / Пер. з італ. і коментарі Є.А. Дроб'язка; Передмова О.Б. Алексєнко. — Харків: Фоліо, 2001. — 607 с.
4. Данте. Божественна комедія : Пекло: поема / Данте ; [пер. з італ., упорядкування, передмова М. Стріхи]. — Львів: Астролябія, 2017. — 352 с.
5. Данте. Божественна комедія : Чистилище: поема / Данте ; [пер. з італ., упорядкування, передмова М. Стріхи]. — Львів: Астролябія, 2017. — 320 с.
6. Данте. Божественна комедія : Рай: поема / Данте ; [пер. з італ., упорядкування, передмова М. Стріхи]. — Львів: Астролябія, 2017. — 368 с.
7. Данте. Божественна комедія. Пекло / Пер. з італ. П. Карманського та М. Рильського; Вступ. ст. О.І. Білецького. — К.: Держ вид-во худ. літ., 1956. — 221 с.
8. Данте. Нове життя / Пер. з італ. М. Бажана, І. Драча, В. Житника, В. Коротича, Д. Павличка, А. Перепаді. — К.: Дніпро, 1965. — 136 с.
9. Франко І.Я. Данте Алігєрі. Характеристика середніх віків. Життя поета і вибір його поезії // Франко І.Я. Зібрання творів: У 50-ти томах. — Т. 12. — К.: Наукова думка, 1989. — С. 7–231.

10. Білецький О.І. Поема Данте // Білецький О.І. Зібрання праць: В 5-ти томах. — Т.5. — К., 1966.
11. Кочур Г. Данте в українській літературі // Дантовские чтения. — М.: Наука, 1971. — С. 181–202.
12. Новикова М. Українська „Божественна комедія” // Сучасність. — 1995. — №5. — С. 62–64.
13. Голенищев-Кутузов И.Н. Творчество Данте и мировая культура. — М., 1971.
14. Данте і Україна / Уклав М. Стріха. — К., 2000.
15. Стріха М. Данте й українська література. Досвід рецепції на тлі „запізнілого націєтворення”. — К.: Критика, 2003. — 164 с.
16. Ковбасенко Ю.І. Всесвітня література. Доба Середньовіччя // Тема. — 2000. — №3. — С. 69–87.

Практичне заняття 15. Данте Аліг'єрі “Божественна комедія”. Пекло

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II

Історія зарубіжної літератури Відродження

Лекція 7 (2 год)

Специфіка Відродження як культурної і історичної доби. Італійське Відродження

Література Відродження, її основні риси та періодизація. Роль ренесансного гуманізму в утвердженні культури Відродження.

Поняття «Передвідродження», його визначальні ознаки: актуалізація античної спадщини, пробудження інтересу до людської особистості, певних аспектів реального світу тощо. Представники Передвідродження: англійський поет, основоположник англійської національної літератури Дж.Чосер (1340—1400 рр.), французький поет, автор творів антиаскетичного сатиричного спрямування Ф. Війон (1431 р. — після 1463 р.), нідерландський живописець і мініатюрист Я.Ван Ейк (1390-1441 рр.) та ін.

Відродження як епоха створення нової культури, заснованої на принципі вільного розвитку автономної особистості, її звільнення від релігійної опіки й церкви, уславлення радощів земного життя, прагнення критично ставитись до світу: зовнішнього і внутрішнього.

Італійське Відродження: своєрідність, періодизація (треченто, кватроченто, чінквеченто). Треченто: Петрарка, Бокаччо. Кватроченто: Матео Боярдо, «Закоханий Роланд». Чінквеченто: Лодовіко Аріосто, «Шалений Роланд»; Торквато Тассо, «Звільнений Єрусалим». Поняття про маньєризм.

Петрарка. Огляд життєвого і творчого шляху. Жанрове розмаїття «Книги пісень» (II Canzoniere): 317 сонетів, 29 канцон, 9 секстин, 7 балад, 4 мадригали; основні редакції. Центральний образ ліричного героя. Різні теми: антиватиканські сонети (68, 114, 136–138), патріотичні канцони (53, 128), сонети на життя і на смерть донни Лаури. Значення творчості Петрарки: звільнення поезії від містики, алегоризму і абстракції; новаторство в любовній ліриці — зображення кохання як реального земного почуття, психологічний аналіз стану закоханого; надання поетичній формі самостійного значення. Поняття про петраркізм як рух у європейській поезії, наслідування поетичного стилю Петрарки.

Бокаччо. Композиція, проблематика, система образів “Декамерона”, його значення для розвитку нової європейської прози.

Основні поняття: Передвідродження, Відродження, неоплатонізм, сонет, збірка новел.

Література:

1. Петрарка Ф. Канцоньере. — Харків: Фоліо, 2007. — 282 с.
2. Петрарка Ф. Сонети. Переклад Д. Павличка, Г. Кочура, Д. Паламарчука, І. Качуровського // Всесвіт. — 2001. — № 1-2. — С. 184-185.
3. Петрарка Ф. Письмо к потомкам. Моя тайна, или Книга бесед о презрении к миру.
4. Боккаччо. Декамерон. — К. : Вид. центр «Просвіта», 2006.
5. Наливайко Д.С. Искусство: Направления. Течения. Стили. — К.: Мыслетство, 1981.
6. Кочур Г. Джованні Боккаччо // Там же, с. 144—172.
7. Наливайко Д. Джованні Боккаччо: на переході від Високого середньовіччя до Відродження // Там же, с. 181—211.
8. Парандовский Я. Петрарка // Иностранная литература. — 1974. — № 6. — С. 5—148.
9. Делюмо Ж. Цивилизация Возрождения. — Екатеринбург, 2006.

Практичне заняття 16. Ідейно-художні особливості лірики Відродження.

Практичне заняття 17. Сервантес. Дон Кіхот.

Лекція 8 (2 год)

Німецька та англійська література доби Відродження

Специфіка культури гуманізму в Німеччині та Нідерландах, її вплив на розвиток літератури. Виникнення книгодрукування, поширення «народних книг». Характеристика книги про Тіля Ейленшпігеля (прибл. 1500 р.) як збірки майже 100 шванків про життя, пригоди й витівки Тіля Ейленшпігеля. Літературна обробка образу Тіля у романі Шарля де Костера «Легенда про Тіля Уленшпігеля і Ламме Гудзака». Особливості композиції та трактування головного персонажа в першій книжковій версії історії про Фауста (1587 р.) Йогана Шпіса.

Творчість Себастьяна Бранта (1457-1511). Художня своєрідність сатирико-дидактичного твору «Корабель дурнів» (1494).

Еразм Роттердамський (1466-1536) як найвидатніший представник нідерландського Відродження. Специфіка форми твору «Похвальне слово Глупоті» (жартівливий панегірик). Алгоричний сенс похету Глупоти (Самолюбство, Улесливість, Лінь, Насолода, Обжерливість, Розгул і Непробудний сон). Антифоечний пафос «Жалоби Миру, звідусіль вигнаного й злочаного» Еразма Роттердамського.

Історичні і соціальні умови в Англії 14–16 ст. Передренесанс: Дж. Чосер, «Кентерберійські оповідання».

Утопія. Томас Мор.

Театр і драма. Попередники Шекспіра.

Огляд життя і творчості Шекспіра. Шекспірівське питання: позиції шекспіристів та антишекспіристів, огляд дискусії І. Гілілова та М. Балашова. Поняття про шекспірівський канон. Жанрові різновиди драматургії Шекспіра. Періодизація творчості Шекспіра. «Ромео і Джульєтта»: особливість драматичного конфлікту, система образів, еволюція характерів головних персонажів. Ідейно-художня своєрідність трагедії «Гамлет». Поняття про гамлетизм. Пізня творчість. «Буря».

Особливості художнього втілення біографії та творчості В. Шекспіра в англійській літературі другої половини ХХ ст. — початку ХХІ ст. (Т. Стоппард «Закоханий Шекспір», «Розенкранц і Гільденстерн метрві»; Е. Бонд «Лір», «Бінго»; Р. Най «Містер Шекспір», «Міссіс Шекспір» та ін.).

Основні поняття: гуманізм, «народні книги», сатира, дидактика, алегорія, літературне обрамлення. комедія, трагедія, сонет.

Література:

1. Шекспір В. Сонети. Сон літньої ночі. Король Лір. Отелло. Ромео і Джульєтта. Гамлет. Буря
2. Шекспір, Вільям. Гамлет, принц данський / Вільям Шекспір ; з англ. пер. Юрій Андрухович ; [іл. В. Єрко ; ред. І. Малкович]. — Вид. 3-тє. — Київ : А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА, 2014. — 237, [1] с. : іл.
3. Шекспір, Вільям. Ромео і Джульєтта : [п'єса] / Вільям Шекспір ; пер. з англ. Ірини Стешенко. — Київ : Знання, 2016. — 175 с.
4. Шекспір, Вільям. Трагедія Ромео і Джульєтти / Вільям Шекспір ; іл. Владислава Єрка ; [пер. з англ. Ю. Андрухович ; ред.: І. Малкович]. — Київ : А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА, 2016. — 206, [1] с. : іл.
5. Дроздовський, Дмитро Ігорович. Рецепція В. Шекспіра в українській еміграційній літературі 1940 – 1960-х рр. : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.01.05 / Дроздовський Дмитро Ігорович ; НАН України, Ін-т літератури ім. Т. Г. Шевченка. — К., 2013. — 20 с.
6. Еразм Роттердамський. Похвала Глупоті. Жалоба Миру, звідусіль вигнаного й злоланого.
7. Корнелюк, Богдан Васильович. Художній світ історичної хроніки "Річард III" Вільяма Шекспіра та її інтермедіальні проєкції в світлі теорії інтернаціональності : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.01.04 / Корнелюк Богдан Васильович ; НАН України, Ін-т літ. ім. Т. Г. Шевченка. — Київ, 2016. — 20 с.
8. Лучук О. Shskespeareana // Лучук О. Діалогічна природа літератури. — Львів: Вид-во Укр. катол. ун-ту, 2004. — С. 47— 120.
9. Міненко, Олеся Василівна. Рецепція Вільяма Шекспіра в українських перекладах ХІХ століття : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.01.05 / Міненко Олеся Василівна ; М-во освіти і науки України, Дніпропетр. нац. ун-т ім. О. Гончара. — Д., 2013. — 20 с.
10. Москвітінa, Дар'я Анатоліївна. Американська парадигма рецепції Вільяма Шекспіра за часів просвітництва і романтизму : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.01.04 / Москвітінa Дар'я Анатоліївна ; НАН України, Ін-т літ. ім. Т. Г. Шевченка. — Київ, 2014. — 23 с.
11. Себастьян Брант. Корабель дурнів.
12. Торкут Н. Інтерпретація сонетів В.Шекспіра в методологічному просторі міждисциплінарного діалогу // Ренесансні студії. — 2006. — Вип. 11. — С. 3–19.
13. Торкут Н. В. Шекспір: історія та драматичні хроніки // Шекспір В. Історичні хроніки. — Харків: Фоліо, 2004. — С. 3–34.
14. Торкут Н. Трагічне крещендо шекспірової музи // Шекспір В. Трагедії. — Харків: Фоліо, 2004. — С. 3–38.
15. Холлидей Ф. Шекспир и его мир. — М.: Радуга, 1986. — 186 с.
16. Храброва, Ганна Миколаївна. Специфіка художньої репрезентації гендерного дискурсу в ранніх поемах В. Шекспіра : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.01.04 / Храброва Ганна Миколаївна ; Чорномор. держ. ун-т ім. П. Могили. — Миколаїв, 2012. — 22 с.
17. Цвейг С. Триумф и трагедия Эразма Роттердамского. — М.: Республика, 1992. — С. 159–288.
18. Чосер Дж. Кентерберрійські оповідання.
19. Шаповалова М.С. Шекспір в українській літературі. — Львів, 1976.
20. Шестаков В. Мой Шекспир. Гуманистические темы в творчестве Шекспира. — М.: Славянский диалог, 1998. — 112 с.
21. Эразм Роттердамский и его время. — М.: Наука, 1989. — 280 с.
22. Український шекспірівський портал. – Режим доступу: <http://shakespeare.zp.ua/>

Практичне заняття 18. В. Шекспір: Ромео і Джульєтта.

Практичне заняття 19. В. Шекспір: Гамлет.

Практичне заняття 20. В. Шекспір: Буря

6.Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

№ п/п	Вид діяльності	Кількість балів за одиницю	Кількість одиниць до розрахунку	Всього
1.	Відвідування лекцій	1	8	8
2.	Відвідування практичних занять	1	20	20
3.	Виконання завдання із самостійної роботи	10	4	40
4.	Робота на практичному занятті	10	20	200
5.	Практикум з виразного читання	5	4	20
6.	Модульна контрольна робота	25	4	100
Максимальна кількість балів		388, коеф. 3,88		

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання

Самостійна робота №1

ТЕМА: ПАРОДІЙНИЙ («БАТРАХОМІОМАХІЯ») І ДИДАКТИЧНИЙ ЕПОС (ГЕСІОД, ЕЗОП)

- «Батрахоміомахія» як пародійна паралель до „Іліади” і „Одіссеї”.
- Питання про причини і засоби дегероїзації гомерівських поем.
- Питання про авторство «Батрахоміомахії».
- Гесіод як творчий “суперник” Гомера.
- Поема “Роботи і дні”: проблематика та художні особливості.
- Вставний фрагмент про солов’я і яструба як прообраз байки і зародок стрижневого мотиву всесвітньої літератури “на світі здавна так ведеться, що вищий перед нижчим гнеться” (“у сильного всегда бессильный виноват”).
- Гесіодова періодизація історії людства (“золота доба”, “срібна доба” і т.д.), її морально-дидактичний сенс та культурне відлуння.
- Байка як дидактичний жанр античної літератури.
- Езоп – легендарний античний байкар. Його роль у розвитку жанру байки у всесвітній літературі.
- Формальні особливості, провідні мотиви, головні герої та літературне відлуння езопових байок. “Езопова мова” у всесвітній літературній традиції.

Самостійна робота №2

ТЕМА: ДАВНЬОГРЕЦЬКА НАУКОВА ПРОЗА.

І.Історіографія

- Геродот – “батько історії”. Особливості творчої манери, факт і вигадка в його творах. Геродот про Скіфію. Скіфія і сучасні українські терени.

- Плутарх і його доба: військова перемога римлян і культурна перемога еллінів. “Порівняльні життєписи” як пам’ятка історіографії і літератури.

II. Філософія (літературознавство)

- Філософська і літературна діяльність Платона. “Діалоги” як їх синтез.
- Арістотель – видатний еллінський мислитель, письменник і педагог, його життєвий шлях. “Поетика” – геніальна літературознавча праця, актуальна до нашого часу. Арістотелевські поняття “мімесис”, “катарсис” та їхня еволюція від античності до сьогодення.

Самостійна робота № 3

Поезія вагантів

1. Хто такі ваганти?
2. Основні теми та ідеї поезії вагантів. Тема природи в поезії вагантів.
3. Творчість Вальтера Шатільонського, Архіпіїти Кельнського та Гуго Орлеанського.
4. Загальна характеристика збірника «Carmina Burana».

Основні поняття: міська література, ваганти, сатира, любовна тема.

Основна література:

1. Поезія вагантів / Переклад з латин. Мирона Борецького та Андрія Содомори. — Львів : Вид-во «Світ». — 2007. — 264 с. http://www.ae-lib.org.ua/texts/_vagantes_poetry_ua.htm
2. Пoesия вагантов. — М. : Наука, 1975. — 606 с.
3. Гаспаров М.Л. Пoesия вагантов / М.Л. Гаспаров // Пoesия вагантов. — М. : Наука, 1975. — С. 421–514. <http://www.philology.ru/literature3/gasparov-75.htm>

Додаткова література:

1. Шаповалова М.С. Історія зарубіжної літератури: навч. посібник / М.С. Шаповалова, Г.Л. Рубанова, В.А. Моторний. — Львів : Вища школа, 1982. — С. 79–82.
2. Бітківська Г.В. Тема природи в поезії вагантів / Г.В. Бітківська // Зарубіжна література в школах України. — 2009. — № 7–8. — С. 38–40. http://elibrary.kubg.edu.ua/8325/1/Bitkivska_ZLSHU_7-8_2009_GI.pdf

Самостійна робота №4

Нікколо Макіавеллі

1. Нікколо Макіавеллі: життєвий та творчий шлях.
2. Основні ідеї трактату «Державець».
3. Найвідоміша комедія Макіавеллі «Мандрагора».

Основні поняття: алегорія, анонімний твір, сарказм, очуднення.

Основна література:

1. Мак'явеллі, Нікколо. Флорентійські хроніки ; Державець / Нікколо Мак'явеллі ; пер. з італ. Анатоля Перепаді ; передм. Ади Бичко ; Італ. ін-т культури в Україні, НАН України, Ін-т л-ри ім. Т. Г. Шевченка. — Х. : Фоліо, 2013. — 509, [2] с. : іл., [1] арк. портр. — (Бібліотека італійської літератури). http://shron.chtyvo.org.ua/Machiavelli-_Niccolo/Derzhavets.pdf.

2. Макиавеллі Н. Мандрагора: [електронний ресурс]. – Режим доступу: http://az.lib.ru/m/makiawelli_n/text_1520_mandragora.shtml.
2. Никколо Макиавеллі: pro et contra : Личность и творчество Никколо Макиавеллі в оценке рус. мыслителей и исследователей : Антология / [Сост. и коммент. В.В.Сапова]. — СПб. : Изд-во Рус. Христиан. гуманит. ин-та, 2002. — 694, [1] с. <http://www.rulit.me/books/nikkolo-makiavelli-pro-et-contra-get-206538.html>
3. Дроздовський Дмитро. Чи потрібен «Державець» в Україні? // День. – 2006. Режим доступу: <https://day.kyiv.ua/uk/article/nota-bene/chi-potriben-derzhavec-v-ukrayini>

Додаткова література:

1. Макиавеллі, Ніколо. Державотворець : [політ. трактат] / Ніколо Макиавеллі ; [пер. В. Балог]. — Київ : Арії, 2014. — 223 с.
2. Макиавеллі, Никколо. Афоризми / Никколо Макиавеллі. — Харьков : Аргумент принт : Виват, 2016. — 399 с.
3. Александров В.М., Додонова В.І. Оцінка й аналіз образів ідеального правителя у працях. Платона та Ніколло Макиавеллі. [jvestnik-sss.donnu.edu.ua/article/download/1197/1224](http://vestnik-sss.donnu.edu.ua/article/download/1197/1224)

Критерії оцінювання самостійної роботи

№ п/п	Критерії оцінювання роботи	Максимальна кількість балів за кожним критерієм
1.	Визначення наукового поняття, яке досліджується	4 бали
2.	Добір достатньої кількості цитат та дотримання правил їх оформлення	2 бали
3.	Критичний аналіз суті та змісту художніх творів. Виклад цитат у логічній послідовності.	10 балів
4.	Базові уявлення про загальні властивості літератури як мистецтва слова, про закони побудови художнього твору, літературні стилі.	4 бали
5.	Наявність власної позиції	6 балів
6.	Дотримання вимог щодо технічного оформлення структурних елементів роботи (назва, план, основна частина, висновки, список використаних джерел)	4 бали
Разом		30 балів

6.3.Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Модульний контроль проводиться за допомогою контрольного тестування з використанням:

ЕНК «Світова література: Історія зарубіжної літератури (І курс, денна)»

<https://elearning.kubg.edu.ua/course/view.php?id=11774>

<https://elearning.kubg.edu.ua/course/view.php?id=16912>

<https://elearning.kubg.edu.ua/course/view.php?id=16915>

<https://elearning.kubg.edu.ua/course/view.php?id=16911>

<https://elearning.kubg.edu.ua/course/view.php?id=9929>

Студент виконує 30 тестових завдань, за які може отримати максимально 25 балів.

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

Семестровий контроль з дисципліни проводиться відповідно до робочого навчального плану у вигляді диференційованого заліку в терміни, встановлені графіком навчального процесу та в обсязі навчального матеріалу, визначеному робочою програмою. Під час заліку засвоєння студентом теоретичного та практичного матеріалу з 4 кредитних модулів оцінюється за результатами поточного контролю (поточного опитування, виконання самостійної роботи, робіт на практичних заняттях тощо) протягом семестру (див. 6.1).

6.5. Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю

I. Література Стародавньої Греції

1. Загальна характеристика та періодизація давньогрецької літератури.
2. Еллінський фольклор і міфотворчість. Основні цикли (кікли) еллінських міфів та їхній вплив на літературу.
3. Загальна характеристика архаїчного періоду еллінської літератури. “Гомерівське питання”.
4. Гомер. “Іліада”: історична основа, проблематика, система образів, художні особливості.
5. Гомер. “Одіссея”: проблематика, система образів, художні особливості.
6. Гесіод. Поема “Роботи і дні”: проблематика, система образів, художні особливості.
7. «Батрахоміомахія» - пародійна паралель до “Іліади”. Питання про авторство «Батрахоміомахії».
8. Езоп - легендарний античний байкар. Його роль у розвитку жанру байки у всесвітній літературі.
9. Еллінська лірика, її провідні жанри та найголовніші представники.
10. Особливості творчості Сапфо (або Алкея, Анакреонта, Алкмана, Тіртея, Архілох – одного з ліриків, за вибором студента).
11. Походження та особливості еллінської драми.
12. «Поетика» Арістотеля і теорія драми (зокрема – поняття «катарсис», «мімезис»).
13. «Батько трагедії» Есхіл. Проблематика, система образів, літературне відлуння трагедії «Прометей прикутий» («Перси», або трилогії «Орестея» – одного твору за вибором студента).
14. Софокл. Проблематика, система образів, літературне відлуння трагедії «Едіп-цар/тиран» (або «Антігона» – за вибором студента).
15. Еврипід. Проблематика, композиція, система образів, літературне відлуння трагедії «Медея» (або «Іпполіт» – за вибором студента).
16. Рання («політична») аттична комедія. Арістофан. Проблематика, система образів комедії «Лісістрата» (або «Хмари», «Жаби», «Вершники» – однієї, за вибором студента).
17. Пізня («сімейно-побутова») аттична комедія. Менандр. Загальна характеристика комедії «Третейський суд» (або «Відлюдник» - за вибором студента).
18. Плутарх. Нарис життя та особливості творчості. Загальна характеристика «Порівняльних життєписів».

19. Лонг. Психологічний пасторальний (буколістичний) роман «Дафніс і Хлоя»: стилістичні особливості, проблематика, система образів.

II. Література Стародавнього Риму

1. Особливості та періодизація давньоримської літератури. Вплив на неї еллінської культури.
2. Плавт. Композиція, проблематика та система образів комедії «Скарб» (або «Псевдол» – за вибором студента).
3. Теренцій. Композиція, проблематика та система образів комедії «Свекруха» (або «Брати» – за вибором студента).
4. Загальна характеристика римської літератури кінця Республіки. Діяльність гуртка неотериків. Особливості творчості Катулла.
5. Період становлення Імперії або «доба Августа» - «золота доба» давньоримської літератури. Діяльність гуртка Мецената.
6. Вергілій. Нарис життя та особливості творчості. «Буколіки», «Георгіки»: загальна характеристика.
7. Вергілій. «Енеїда»: творча історія, проблематика, система образів, літературне відлуння. Вергілій і Гомер.
8. Овідій. Нарис життя та особливості творчості. Лірика. Поєми. Художні особливості «Метаморфоз».
9. Горацій. Нарис життя та особливості творчості. «Послання до Пізонів» та ода «До Мельпомени» («Пам'ятник»), їхнє відлуння в світовій літературі.
10. Апулей. Роман «Золотий вісюк»: загальна характеристика.
11. Загальна характеристика античної літератури, її історичне значення. Найвидатніші українські перекладачі античних авторів.

Модуль 1

Історія зарубіжної літератури Середньовіччя

1. Література Середньовіччя, її основні риси та періодизація.
2. Джерела середньовічної літератури.
3. Загальна характеристика літератури раннього середньовіччя.
4. Особливості ранньосередньовічного героїчного епосу (на матеріалі кельтського епосу).
5. Періодизація середньовічної латиномовної літератури.
6. “Пісня про Роланда” як зразок класичного героїчного епосу (епічний гіперболізм, поетичні формули, повтори, роль фантастичних мотивів тощо).
7. Проблематика та особливості композиції “Пісні про Роланда”.
8. Іспанський героїчний епос. “Пісня про мого Сіда”: проблематика, композиція, жанрові особливості.
9. Німецький героїчний епос. “Пісня про Нібелунгів”: проблематика, композиція, жанрові особливості.
10. Специфічні особливості розвитку епосу у слов'ян. Пісні про королевича Марко.
11. Типологічні подібності в середньовічній літературі Західної Європи і Сходу. Основні мотиви середньовічної лірики Сходу (на матеріалі творчості одного з поетів — за вибором студента).
12. Прованс і його роль в розвитку лицарської лірики. Основні форми, жанри і тематика поезії трубадурів.

13. Найзначніші представники поезії трубадурів та міннезінгерів — Рюдель, Борн, Фогельвайде.
14. Лицарський роман, його різновиди та художня своєрідність.
15. Античний цикл лицарських романів (романи про Олександра Македонського та ін.).
16. Романи бретонського циклу. Куртуазна обробка кельтських народних оповідей.
17. Творчість К. де Труа. Загальна характеристика одного з романів К. де Труа (на вибір студента).
18. Артурівський цикл лицарських романів. Система персонажів та символіка циклу.
19. “Роман про Трістана та Ізольду”: проблематика, система образів, значення для художньої прози епохи.
20. Обробка сюжету “Романа про Трістана та Ізольду” різними авторами. Історія реконструкції і дослідження тексту, основні літературознавчі джерела.
21. Романи греко-візантійського циклу. Лірична повість про Окассена і Ніколет.
22. Загальна характеристика середньовічної міської літератури. Фабліо та шванк.
23. “Роман про Лиса”, його демократичні тенденції, поетизація образу Лиса. Художні особливості переспіву В.Коптілова.
24. Поезія вагантів та її значення для розвитку антиаскетичних і демократичних мотивів середньовічної літератури.
25. Проблематика, система образів та утопічні мотиви кращих зразків поезії вагантів.
26. Життя й творчий шлях Данте.
27. Лірична збірка Данте “Нове життя”, її будова. Зв’язок з поезією “солодкого нового стилю”, нові ренесансні риси.
28. Особливості жанру й композиції “Божественної комедії” Данте.
29. Середньовічні і ренесансно-гуманістичні риси “Божественної комедії” Данте.
30. Середньовічна література у європейській та українській літературній традиції.

Модуль 2

Історія зарубіжної літератури Відродження

1. Загальна характеристика літератури доби Відродження.
2. Франческо Петрарка: нарис життя і творчості.
3. Збірка ліричних поезій Петрарки “Канцоньєре”: гуманістичний зміст, особливості поетичної майстерності.
4. Значення Петрарки для розвитку європейської лірики.
5. Джованні Боккаччо: нарис життя та творчості.
6. Жанрові ознаки збірки новел Боккаччо “Декамерон”. Сюжетне обрамлення і його ідейно-художнє призначення.
7. Головні теми новел “Декамерона”. Широта охоплення в них реальної дійсності.
8. Розвиток жанру новели у „Декамероні” Бокачччо.
9. Жанр балади у творчості Франсуа Війона.
10. Франсуа Рабле: нарис життя та творчості.
11. Історія створення та джерела роману Рабле “Гаргантюа і Пантагрюель”.
12. Критика схоластики, аскетизму і захист гуманістичного ідеалу виховання всебічно розвиненої людини у романі Рабле “Гаргантюа і Пантагрюель”.
13. Критичне зображення різних сторін феодального суспільства у романі Рабле.
14. Характеристика головних образів роману (Гаргантюа, Панург та ін.).
15. Своєрідність творчого стилю Рабле (гротеск, сміхові прийоми, особливості оповіді тощо).
16. Життя і творчий шлях Сервантеса.
17. Роман Сервантеса “Дон Кіхот”: сюжетно-композиційні особливості.
18. Широке охоплення соціальної дійсності в романі “Дон Кіхот”.

19. Характеристика образу Дон Кіхота, його соціальний і філософський зміст.
20. Характеристика образу Санчо Панси.
21. Збірка новел Чосера “Кентерберійські оповідання”. Особливості побудови збірки.
22. Вільям Шекспір: нарис життя та творчості.
23. “Шекспірівське питання”.
24. Сонети Шекспіра як сюжетний цикл. Філософське осмислення дійсності в них.
25. Особливості комедій Шекспіра (на матеріалі комедії “Венеціанський купець”).
26. Своєрідність трагічного конфлікту в ранній трагедії Шекспіра “Ромео і Джульєтта”.
27. Трагедія Шекспіра “Гамлет”: сюжет, композиція, проблематика.
28. Образ Гамлета. Проблема гамлетизму.
29. Сюжет та система образів трагікомедії „Буря”.
30. Символіка трагікомедії „Буря”.

6.6. Шкала відповідності оцінок

Оцінка	Кількість балів
Відмінно	90-100
Дуже добре	82-89
Добре	75-81
Задовільно	69-74
Достатньо	60-68
Незадовільно	0-59

**VII. Навчально-методична карта дисципліни «Світова література: Історія зарубіжної літератури»
для денної форми навчання**

Разом: 120 год., лекції – 16 год., практичні заняття – 40 год., самостійна робота – 56 год., МК – 8 год, залік

Модуль 1-2

Тиждень	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI
Модулі	Змістовий модуль I					Змістовий модуль II					
Назва модуля	Література Стародавньої Греції					Література Стародавнього Риму					
К-сть балів за модуль	108 балів					86 балів					
Лекції	1		2			3			4		
Теми лекцій	Вступ. Загальна характеристика та періодизація давньогрецької літератури 1 б		Давньогрецька драма. Арістотель про теорію драми 1 б			Загальна характеристика та періодизація давньоримської літератури 1 б			Вергілій. «Енеїда». Антична література та світовий культурний процес 1 б		
Теми практичних занять	Давньогрецький епос 1 + 10 б.	Давньогрецька лірика 1 + 10 б.	Давньогрецький театр. Есхіл 1 + 10 б.	Творчість Софокла та Еврипіда 1 + 10 б.	Еллінська комедія 1 + 10 б.	Еллінський роман 1 + 10 б.	Давньоримський театр 1 + 10 б.	Давньоримська лірика 1 + 10 б.	Вергілій. «Енеїда» 1 + 10 б.	Давньоримський Роман 1 + 10 б.	
Бали	6 практичних занять x 10					4 практичні заняття x 10					
Самостійна робота	Тема 1 (5 балів)					Тема 2 (5 балів)					
Практ. з виразн. чит.	5 б.					5 б.					
Мод. контр. робота	25 б.					25 б.					

Модуль 3-4

Тиждень	XI	XII	XIII	XIV	XV	XVI	XVII	XVIII	XIX	XX	XI
Модулі	Змістовий модуль III					Змістовий модуль IV					
Назва модуля	Історія зарубіжної літератури Середньовіччя					Історія зарубіжної літератури Відродження					
К-сть балів за модуль	97 балів					97 балів					
Лекції	5			6		7			8		
Теми лекцій	ВСТУП. Специфіка Середньовіччя як історичної і культурної доби. Загальна характеристика літератури раннього та зрілого Середньовіччя 1 б			Міська література. Творчість Данте 1 б		Специфіка Відродження як культурної і історичної доби. Італійське Відродження 1 б			Німецька та англійська література доби Відродження 1 б		
Теми практичних занять	Героїчний епос раннього середньовіччя 1 + 10 б.	“Пісня про Роланда” як вершина героїчного епосу 1 + 10 б.	Німецький героїчний епос «Пісня про Нібелунгів» 1 + 10 б.	Рицарський роман як новий жанр середньовічної літератури 1 + 10 б.	Данте Аліґ'єрі. Божественна комедія 1 + 10 б.	Ідейно-художні особливості сонету як жанру (Данте, Петрарка, Ронсар) 1 + 10 б.	Сервантес. Дон Кіхот 1 + 10 б.	В. Шекспір. Ромео і Джульєтта. 1 + 10 б.	В. Шекспір. Гамлет. 1 + 10 б.	В. Шекспір. Буя 1 + 10 б.	
Бали	5 практичних занять x 10					5 практичних занять x 10					
Самостійна робота	Тема 3 (10 балів)					Тема 4 (10 балів)					
Практ. з виразн. чит.	5 б					5 б					
Мод. контр. робота	25 б.					25 б.					
Заг. кількість балів 388, коефіцієнт 3,88											
Підсумковий контроль	Залік										

**VII. Навчально-методична карта дисципліни «Світова література: Історія зарубіжної літератури»
для заочної форми навчання**

Разом: 120 год., лекції – 2 год., семінарські заняття – 14 год., самостійна робота – 104 год., залік

Модуль 1-2

Тиждень	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI
Модулі	Змістовий модуль I					Змістовий модуль II					
Назва модуля	Література Стародавньої Греції					Література Стародавнього Риму					
К-сть балів за модуль	78 балів					77 балів					
Лекції	1		2			3			4		
Теми лекцій	Вступ. Загальна характеристика та періодизація давньогрецької літератури 1 б										
Теми семінарських занять	Давньогрецький епос 1 + 10 б.		Давньогрецька драма. Арістотель про теорію драм. 1 + 10 б.			Давньоримський театр 1 + 10 б.			Вергілій. «Енеїда» 1 + 10 б.		
Самостійна робота	Тема 1, 3, 5-8 (5 балів) Всього 30 б.					Тема 9-14 (5 балів) Всього 30 б.					
Тестування	25 б.					25 б.					

Модуль 3-4

Тиждень	XI	XII	XIII	XIV	XV	XVI	XVII	XVIII	XIX	XX	XI
Модулі	Змістовий модуль III					Змістовий модуль IV					
Назва модуля	Історія зарубіжної літератури Середньовіччя					Історія зарубіжної літератури Відродження					
К-сть балів за модуль	77 балів					66 балів					
Лекції	5			6		7			8		
Теми лекцій	ВСТУП. Специфіка Середньовіччя як історичної і культурної доби. Загальна характеристика літератури раннього та зрілого Середньовіччя 1 б										
Теми семінарських занять	Героїчний епос раннього середньовіччя “Пісня про Роланда” як вершина героїчного епосу Німецький героїчний епос «Пісня про Нібелунгів» 1 + 10 б.					Особливості розвитку літератури європейського Відродження В. Шекспір. Ромео і Джульєтта. Гамлет. Буря. 1 + 10 б.					
Самостійна робота	Тема 15-22 (5 балів) Всього 40					Тема 23-28 (5 балів) Всього 30					
Тестування	25 б.					25 б.					
Заг. кількість балів 298, коефіцієнт 2,98											
Підсумковий контроль	Залік										

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

Модуль 1

I. ХУДОЖНІ ТВОРИ

ДЛЯ ОBOB'ЯЗКОВОГО ТЕКСТУАЛЬНОГО ОПРАЦЮВАННЯ

<ul style="list-style-type: none"> • Гомер. “Іліада”. “Одіссея”. • Гесіод. “Роботи і дні”. • «Батрахоміомахія». • Езоп. Байки. • Тіртеї. Лірика. • Архілох. Лірика. • Алкеї. Лірика. • Сапфо. Лірика. • Алкман. Лірика. • Анакреонт. Лірика. • Есхіл. “Прометей прикутий”. • Софокл. «Едіп-цар». “Антигона”. • Еврипід. “Медея”. • Арістофан. “Хмари”. “Лісістрата”. • Менандр. “Третейський суд” (або інша). • Геродот. “Історія”.	<ul style="list-style-type: none"> • Плутарх. “Порівняльні життєписи”. • Арістотель. “Поетика”. • Лонг. “Дафніс і Хлоя” • Плавт. “Скарб”. • Теренцій. “Свекруха” (або інша). • Катулл. Лірика. • Вергілій. “Буколіки”. “Георгіки». «Енеїда”. • Горацій. «До Пізонів» «До Мельпомени». • Овідій. “Метаморфози”. “Сумні елегії”. • Петроній. «Сатири» («Сатирикон»). • Апулей. “Метаморфози” («Золотий віслук»).
--	---

II. КРИТИЧНА ЛІТЕРАТУРА. ІНТЕРНЕТНІ ДЖЕРЕЛА.

- Антична література: Хрестоматія / Упор. О.І.Білецький. – К.: Радянська школа, 1968
- Античная литература: Учебник для педагогических институтов / Под ред. А.А.Тахо-Годи. – М.: Просвещение, 1986
- Библиотека всемирной литературы (БВЛ). – М.: Художественная литература: відповідні томи серії № 1 (Література Античності).
- Библиотека світової літератури (БСЛ). – Харків: Фоліо (відповідні томи; серія за ред. Д.С.Наливайка).
- Боннар А. Греческая цивилизация. – М.: Искусство, 1995 (пер. с фр.)
- Від античності до класицизму: Хрестоматія. – К.: УАВЗЛ, 2000
- Дафніс і Хлоя // Пізній елліністський роман. – Дрогобич: Коло, 2004 (серія “Бібліотека античної літератури” (БАЛ) за ред. М.І.Борецького)
- Дюрант В. Цезарь и Христос. – М.: КРОН-ПРЕСС, 1995 (пер. с англ.)
- История всемирной литературы. – Т. 1. – М.: Наука, 1983
- Ковбасенко Ю. І. Антична література: навчальний посібник. – К.: Вид-во КМПУ «Університет», 2015. – 256 с.
- Ковбасенко Ю. І. «Надгробків царських мармурові плити переживе потужний мій рядок?» (авторерефлексія геніїв на порозі Канону) // Studia Philologica (Філологічні студії) : зб. наук. праць / редколегія: І. Р. Буніятова, Л. Є. Белехова [та ін.]. – К.: Київ. Ун-т ім. Б. Грінченка, 2015. – Вип. 4. – С. 86-91
- Лосев А.Ф. Очерки античного символизма и мифологии. – М.: Мысль, 1993
- Мегела І. Ейдоси літературознавчого дискурсу : монографія / Іван Петрович
- Мегела. – К.: Либідь, 2016. – 408 с.

- Мифы народов мира: Энциклопедия: В 2-х тт. – М.: Российская энциклопедия, 1994
- Пашенко В.І, Пашенко Н.І. Антична література : підручник для ВНЗ. – К.: Либідь, 2001.
- Прокаєв Ф. та ін. Зарубіжна література ранніх епох. Античність. Середні віки. Відродження: Навчальний посібник для студентів педагогічних інститутів. – К.: Вища школа, 1994.
- Содомора А. О. Менандр. Історія одного перекладу, або Моя перша книжка. – Львів : Літопис, 2017. – 526 с.
- [http://www. antiquis.lib](http://www.antiquis.lib)
- <http://www.ae.lib.narod.ru>

Модуль 2

Основна: Художні тексти

Література Середньовіччя

1. **Ірландський епос** (Бій Кухуліна з Фердіадом. Смерть Кухуліна. Переслідування Діармайда і Грайне)
2. **Старша Едда.**
3. **Августин Аврелій.** Сповідь.
4. **Поема про Беовульфа.**
5. **Пісня про Роланда.**
6. **Пісня про мого Сіда.**
7. **Пісня про Нібелунгів.**
8. **Роман про Трістана та Ізольду.**
9. **Вольфрам фон Ешенбах.** Парцифаль.
10. Роман про Ренара.
11. **Абеляр П.** Історія моїх бідувань.
12. **Данте Аліг'єрі.** Нове життя. Божественна комедія.

Література Відродження

13. **Петрарка.** Канцоньєре.
14. **Бокаччо Д.** Декамерон.
15. **Макіавеллі.** Державець.
16. **Брант С.** Корабель дурнів.
17. **Еразм Роттердамський.** Похвала Глупоті.
18. **Війон Франсуа.** Малий заповіт. Великий заповіт.
19. **Рабле Ф.** Гаргантюа і Пантагрюель.
20. **Монтень М. де.** Проби.
21. **Сервантес Сааведра М. де.** Дон Кіхот. Повчальні новели (1-2).
22. **Мелорі Т.** Смерть Артура.
23. **Чосер Дж.** Кентерберійські оповідання.
24. **Шекспір В.** Венецький купець. Сонети. Ромео і Джульєтта. Гамлет. Отелло. Король Лір. Буря.

Підручники

1. Шаповалова М. С., Рубанова Г. Л., Моторний В. А. Історія зарубіжної літератури: Середні віки та Відродження: Підручник / За ред. Я. І. Кравця. — 3-тє вид., перероб. і доп. — К.: Знання, 2011. — 476 с.
2. Качуровський І.В. Генерика і архітектоніка. — К.: Вид. дім „Києво-Могилянська академія”, 2005. — 382 с.
3. Ковбасенко Ю.І. Доба Середньовіччя. К., 2009.
4. Історія всемирной литературы: В 9-ти томах. Т. 2–3. — М., 1987.

5. История зарубежной литературы. Средние века и Возрождение / М.П. Алексеев, В.М. Жирмунский, С.С. Мокульский, А.А. Смирнов. — М.: Высшая школа, 1987. — 414 с.
6. Література західноєвропейського Середньовіччя / під ред. Н.О. Висоцької. — Вінниця: Нова книга, 2003. — 464 с.

Додаткова:

1. Аверинцев С.С. Поэтика ранневизантийской литературы. — М., 1977.
2. Адмони В.Г. «Песнь о нибелунгах»: её истоки и её художественная структура // Песнь о нибелунгах. — Л., 1972. — С. 305–335.
3. Бахтин М.М. Творчество Франсуа Рабле и народная смеховая культура Средневековья и Ренессанса. — М., 1990. <http://svr-lit.niv.ru/svr-lit/bahtin-tvorchestvo-rable/index.htm>
4. Біблія: Святе письмо / пер. І. Огієнка. — Випр. вид. — Київ: Асоціація "Духовне відродження"/ Mission Eurasia: Дорога Правди: Книгоноша, 2015. — 1226 с.
5. Борискіна, Ксенія Володимирівна. "Юлій Цезар" В. Шекспіра: особливості поетики та рецепції: автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.01.04 / Борискіна Ксенія Володимирівна; НАН України, Ін-т літ. ім. Т. Г. Шевченка. — Київ, 2014. — 20 с.
6. Бусел, Ганна Павлівна. Жанр біографії у творчості Ентоні Берджеса (на матеріалі творів «На сонце не схожі» та «Шекспір»): автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.01.04 / Бусел Ганна Павлівна; М-во освіти і науки України, Дніпропетр. нац. ун-т ім. О. Гончара. — Дніпропетровськ, 2015. — 18 с.
7. Ващук, Людмила Вікторівна. Ренесансний правитель: образ Франциска I Валуа за його ордонансами та свідченнями сучасників: автореф. дис. ... канд. іст. наук: 07.00.02 / Ващук Людмила Вікторівна; М-во освіти і науки України, Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. — Київ, 2016. — 16 с.
8. Власенко, Наталія Іванівна. Проблема генези англійського роману Відродження: автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.01.04 / Власенко Наталія Іванівна; М-во освіти і науки України, Дніпропетр. нац. ун-т ім. О. Гончара. — Дніпропетровськ, 2015. — 24 с.
9. Голенищев-Кутузов И.Н. Творчество Данте и мировая культура. — М., 1971.
10. Грушевський М.С. Історія української літератури: В 6 т. — Т. 2. — К.: Либідь, 1993. — С. 159–221.
11. Гуревич А.Я. Категории средневековой культуры. — М.: Искусство, 1984. — 350 с.
12. Данте і Україна / Уклав М. Стріха. — К., 2000.
13. Даркевич В. П. Народная культура средневековья: Пародия в литературе и искусстве IX–XVI вв. — М.: Наука, 1992. — 285 с.
14. Дроздовський, Дмитро Ігорович. Рецепція В. Шекспіра в українській еміграційній літературі 1940 – 1960-х рр.: автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.01.05 / Дроздовський Дмитро Ігорович; НАН України, Ін-т літератури ім. Т. Г. Шевченка. — К., 2013. — 20 с.
15. Жирмунский В.М. Народный героический эпос: Сравнительно-исторические очерки. — М., Л.: Гослитиздат, 1962. — 435 с.
16. Керецман, Надія Павлівна. Середньовічна церква в іменах, термінах і назвах: глосарій / Керецман Н. П.; М-во освіти і науки, ДВНЗ "Ужгород. нац. ун-т", Іст. ф-т, Каф. історії стародав. світу і серед. віків. — Ужгород: Говерла, 2015. — 301 с.
17. Козлик І.В. Історія зарубіжної літератури Середньовіччя і доби Відродження. — Ч. 1. — Івано-Франківськ, 2001. — 126 с.
18. Корнелюк, Богдан Васильович. Художній світ історичної хроніки "Річард III" Вільяма Шекспіра та її інтермедіальні проєкції в світлі теорії інтернаціональності: автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.01.04 / Корнелюк Богдан Васильович; НАН України, Ін-т літ. ім. Т. Г. Шевченка. — Київ, 2016. — 20 с.

19. Корнієнко, Вячеслав Васильович. Коридори часу: середньовічні київські графіті / Вячеслав Корнієнко. — Київ : Либідь, 2016. — 61, [1] с.
20. Коцеруба, Ольга Миколаївна. Лінгвістичні ідеї Данте і їх вплив на європейське мовознавство : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.15 / Коцеруба Ольга Миколаївна ; М-во освіти і науки України, Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. — К., 2013. — 16 с.
21. Литвинов В.Д. Латинська мова. Елементарний курс. — К.: Видавничий дім „Києво-Могилянська академія”, 2002. — 95 с.
22. Майстренко, Людмила Володимирівна. Типологія і трансляція міфологеми еросу у творах Вергілія, Овідія, Данте, Шекспіра : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.01.05 / Майстренко Людмила Володимирівна ; М-во освіти і науки України, Бердян. держ. пед. ун-т. — Бердянськ, 2016. — 19 с.
23. Мегела, Іван Петрович. Література європейського середньовіччя : курс лекцій / Іван Мегела ; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка, Ін-т філології, Каф. заруб. літ. — Київ : Вид. дім Д. Бураго, 2016. — 409, [1] с.
24. Мелетинский Е.М. Средневековый роман: Происхождение и классические формы. — М.: Наука, 1983. — 304 с. <http://svr-lit.niv.ru/svr-lit/meletinskij-srednevekovyj-roman/index.htm>
25. Михайлов А.Д. Французский рыцарский роман и вопросы типологии жанра в средневековой литературе. — М.: Наука, 1976. — 351с. (2-е изд. 2006).
26. Міненко, Олеся Василівна. Рецепція Вільяма Шекспіра в українських перекладах ХІХ століття : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.01.05 / Міненко Олеся Василівна ; М-во освіти і науки України, Дніпропетр. нац. ун-т ім. О. Гончара. — Д., 2013. — 20 с.
27. Москвітінна, Дар'я Анатоліївна. Американська парадигма рецепції Вільяма Шекспіра за часів просвітництва і романтизму : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.01.04 / Москвітінна Дар'я Анатоліївна ; НАН України, Ін-т літ. ім. Т. Г. Шевченка. — Київ, 2014. — 23 с.
28. Нембрини, Франко. Данте, поэт желания : коммент. к "Божественной Комедии" : ад / Франко Нембрини ; [пер. с итал.: Н. Тюкалова, А. Демичев]. — Киев : Дух і літера, 2014. — 259 с.
29. Новий Заповіт : Святе Письмо / пер. Івана Огієнка. — Випр. вид. — [Ірпінь] : Mission Eurasia : Асоц. "Духовне відродження" : Дорога Правди, 2016. — 291 с.
30. Петрова, Ольга. "Комедія" Данте Аліг'єрі : мистец. комент. ХІV – ХХ ст. / Ольга Петрова ; [пер. англ. А. Куликова] ; Італ. ін-т культури в Україні, Т-во Данте Аліг'єрі у Києві. — К. : Факт, 2009. — 417, [2] с. : іл.
31. Пронкевич, Олександр. Дон Кіхот : роман, міф, товар / Олександр Пронкевич. — К. : Аграр Медіа Груп, 2012. — 197 с.
32. Стріха М. Данте й українська література. Досвід рецепції на тлі „запізнілого націєтворення”. — К.: Критика, 2003. — 164 с.
33. Храброва, Ганна Миколаївна. Специфіка художньої репрезентації гендерного дискурсу в ранніх поемах В. Шекспіра : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.01.04 / Храброва Ганна Миколаївна ; Чорномор. держ. ун-т ім. П. Могили. — Миколаїв, 2012. — 22 с.
34. Цебрій, Ірина В. Героїчне Середньовіччя в театральних образах : [посіб. для студентів ВНЗ : у 2- кн.] / [редагування драматичних творів та авт. комент. до них] Ірина Цебрій. — Полтава : ПНПУ, 2014. — 287 с.
35. Шаповалова М.С. Шекспір в українській літературі. — Львів, 1976.
36. Школа, Ірина Вікторівна. Особливості рецепції роману М. Сервантеса "Дон Кіхот" в українській та англійській прозі 10-20-х років ХХ ст. : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.01.05 / Школа Ірина Вікторівна ; М-во освіти і науки, молоді та спорту України, Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. — К., 2012. — 20 с.
37. Якимович, Олена Леонідівна. Історіософсько-культурологічний образ середньовіччя у творчості вісниківців : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.01.01 / Якимович Олена Леонідівна ; Київ. ун-т ім. Б. Грінченка. — К., 2013. — 19 с.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Бібліотека світової літератури. Оригінали та переклади. – Режим доступу: <http://ae-lib.org.ua/>
2. Бібліотека українських підручників. – Режим доступу: <http://pidruchniki.ws/>
3. Библиотека учебной и научной литературы. – Режим доступу: <http://sbiblio.com/biblio/archive>
4. Історія світової літератури. – Режим доступу: http://www.ae-lib.org.ua/_lithistory.htm#mid
5. Література доби Середньовіччя. – Режим доступу: http://www.ae-lib.org.ua/_lit_medieval.htm
6. Проект «Епос». – Режим доступу: <http://www.russianplanet.ru/filolog/epos/index.htm>
7. Ренессанс. Все о Ренессансе: культура, художники, поэты, статьи. – Режим доступу: <http://www.renesans.ru/>
8. Средние века и Возрождение. – Режим доступу: <http://svr-lit.niv.ru/>
9. Український шекспірівський портал. – Режим доступу: <http://shakespeare.zp.ua/>
10. <http://kuzmenko.org.ua/lithistories/medieval>
11. <http://www.norse.narod.ru> – (скандинавська л-ра, рос.).